

ВІДГУК

**рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента
Коробейнікової Тетяни Ігорівни
на дисертаційну роботу Василюк Олени Михайлівни
«Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх
викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій», подану на
здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
зі спеціальності
015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)**

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. Тема дисертації Василюк Олени Михайлівни є актуальною за багатьма факторами. По-перше, на сьогодні пріоритетними напрямками будь-якої держави визначено здорове покоління, здорова нація. По-друге, одним із пріоритетів державної освітньої політики, визначених у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» є створення оптимальних умов для формування, збереження та зміцнення здоров'я учнівської та студентської молоді, а отже, сучасні стратегії освіти повинні бути спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу. По-третє – цифрові технології вже зайняли свою нішу в освітньому просторі України. По-четверте, позитивним є той факт, що дисертаційне дослідження стосується підготовки майбутніх викладачів іноземної мови з високим рівнем сформованості здоров'язбережувальної компетентності, спроможних ефективно виконувати завдання збереження і зміцнення здоров'я молоді.

Таким чином, можемо констатувати, що піднята у дисертаційному дослідженні Олени Михайлівни наукова проблематика є доволі актуальною та, безсумнівно, відповідає викликам часу. Підсилюють актуальність дисертаційного дослідження і суперечності, які виявлені та потребують цілеспрямованого розв'язання під час організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відзначимо, що дисертаційне дослідження є цілісним і таким, що на науково-теоретичному й методичному рівнях спрямоване на комплексний аналіз та обґрунтування проблеми формування здоров'язбережувальної

компетентності майбутніх викладачів іноземної мови у процесі професійної підготовки за освітніми програмами другого (магістерського) рівня та презентацію нового підходу до її вирішення, що полягає у розробці та впровадженні педагогічної технології формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій.

Актуальність роботи підсилює те, що дисертація відповідає основним напрямкам досліджень кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи Університету імені Альфреда Нобеля, проведених у межах комплексних наукових тем: «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059).

Отже, констатуємо, що наукове дослідження, яке представлено на захист, є своєчасним, практично спрямованим, а його актуальність не викликає жодних сумнівів.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації. Опрацювання дисертації засвідчує, що автор під час виконання дослідження використав адекватний комплекс теоретичних, емпіричних та статистичних методів дослідження, що дало змогу належним чином організувати педагогічний експеримент і провести валідну перевірку отриманих результатів експериментального дослідження.

Проведений аналіз дисертаційної роботи О.М. Василюк дозволяє стверджувати, що дослідно-експериментальна робота була організована на базі Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль). Авторка залучила до проведення експерименту 176 здобувачів вищої освіти

другого (магістерського) рівня, які навчалися за освітніми програмами предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література) (спеціалізація 014.021 Англійська мова і література), спеціальності 035 Філологія (спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська), предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) (освітня програма «Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література»). Кількість здобувачів вищої освіти в контрольній групі склала 87 осіб, в експериментальній – 89 осіб. Зазначимо, що така кількість респондентів забезпечила валідність дослідження, а цілеспрямоване використання обраного здобувачкою наукового інструментарію сприяло отриманню достовірних результатів.

Ґрунтовність задекларованих авторкою наукових положень та висновків підтверджена проведеним критичним аналізом теоретичних і практичних основ проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій, а також використанням сучасних методологічних підходів (студентоцентрований, компетентнісний, системний, аксіологічний, практико-орієнтований) і принципів. Проведений нами аналіз дисертації дозволяє відповідально констатувати, що загальні висновки цілком відповідають поставленим завданням, обґрунтованість і переконливість яких засвідчують самостійність і логічність суджень авторки.

Новизна та вірогідність висновків дисертації забезпечені послугуванням адекватними методами, аналізом значного обсягу наукових джерел. Констатуємо, що рецензована дисертація базується на багатій джерельній базі, а саме 274 найменування, з них – 43 іноземною мовою.

3. Достовірність і наукова новизна одержаних результатів.

Відмічаємо, що дисертаційній роботі притаманна наукова новизна. Ґрунтуючись на ознайомленні зі змістом дисертації та основними дослідницькими матеріалами, дійшли висновку, що найбільш суттєвим

науковим результатом дисертантки є авторська педагогічна технологія формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій. Відзначимо як вагому педагогічну інновацію той факт, що технологія чітко структурована, адже складається із таких взаємопов'язаних компонентів:

– концептуальна основа: наукові підходи (студентоцентрований, компетентнісний, системний, аксіологічний, практико-орієнтований); педагогічні принципи (принцип розвиваючого і виховного навчання; принцип професійної спрямованості освіти; принцип соціокультурної відповідності; принцип систематичності й послідовності; принцип свідомості й активності у навчанні; принцип позитивної мотивації й сприятливого емоційного клімату навчання; принцип елективності навчання);

– змістовий компонент: уведення окремих тем зі здоров'язбереження до змісту окремих освітніх компонентів філологічного циклу, розширення списку рекомендованої для читання літератури; вибіркового освітнього компоненту, в якому більш ґрунтовно розглядаються питання здоров'я та здоров'язбереження; майстер-клас з використання цифрових технологій для створення освітніх продуктів здоров'язбережувальної тематики;

– процесуальний компонент: способи використання цифрових технологій для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; методики діагностування сформованості компонентів здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; етапи формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій у процесі професійної підготовки за освітніми програмами другого (магістерського) рівня (діагностичний, формувальний, підсумковий, корекційний).

Позитивним є те, що здобувачкою обґрунтовані і розроблені підходи до удосконалення процесу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови (створення інноваційного змісту для

дисциплін філологічного циклу для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; застосування цифрових технологій у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови).

Незаперечну наукову цінність має авторський підхід до компонентно-структурного складу здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, гносеологічний, діяльнісний, комунікативний, рефлексивний компоненти; критерії (рівень усвідомлення цінності здоров'я, вмотивованість до здорового способу життя та підтримки здоров'я власного та здобувачів освіти в ситуаціях професійної діяльності, рівень володіння іншомовною лексикою, що стосується сфери здоров'язбереження, рівень сформованості умінь отримувати нові знання в цій сфері та застосовувати їх на практиці, зокрема з використанням цифрових технологій, рівень сформованості умінь організовувати комунікацію іноземною мовою з питань здоров'язбереження, рівень сформованості умінь аналізувати здоров'язбережувальні аспекти власної професійної діяльності та особистого життя).

Рівень узагальнення результатів наукового пошуку свідчать про високий рівень наукової підготовленості дисертантки, її зрілість як дослідника проблем професійної освіти.

4. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання.

Дисертаційна робота відрізняється практико-орієнтованістю. Вважаємо, що отримані Василюк Оленою Михайлівною наукові здобутки є значущими для організації професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови у площині формування у них здоров'язбережувальної компетентності засобами цифрових технологій. З огляду на зазначене підтверджуємо, що отримані результати можуть бути використані у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови за освітніми програмами другого (магістерського) рівня спеціальностей 014.02 Середня освіта (Мова і

література) та 035 Філологія з метою формування в них здоров'язбережувальної компетентності, а також у системі підвищення кваліфікації та перепідготовки, неформальної освіти та самоосвіти викладачів і вчителів іноземної мови.

Принадно зауважимо, що дослідження доводить доцільність рекомендацій щодо застосування цифрових технологій для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови, а також інноваційного змісту таких дисциплін як: «Практичний курс англійської мови»; «Академічне письмо»; «Предметно-мовне інтегроване навчання в контексті освітніх технологій»; «Методика навчання англійської та німецької мов і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої та вищої освіти»; «Сучасні технології навчання іноземних мов, культур та літератур у закладах вищої освіти»; «Комунікативні стратегії англомовного спілкування»; «Мультимедійна журналістика»; «Практика письмового перекладу»; «Практика усного перекладу».

Встановлено, що програма тренінгу «Використання платформи Canva у професійній діяльності викладача іноземних мов», а також вибіркового освітнього компонент «Оздоровчий самоменеджмент для педагогів (Wellness Self-Management for Educators)» мають вагоме практичне значення для оптимізації освітнього процесу.

Заслугове схвалення розроблений діагностичний мінімум «Оцінка сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутнього викладача іноземної мови», призначений для здійснення моніторингу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови.

Дисертацію виконано із дотриманням принципів академічної доброчесності. У тексті дисертації відсутні текстові запозичення без посилань на джерело. Отже, рецензоване дисертаційне дослідження є самостійним науковим дослідженням, а усі ідеї та наукові положення, які викладені авторкою, отримані нею особисто.

5. Оцінка структури та змісту дисертаційної роботи. Зміст дисертації логічно побудований, охоплює всі частини дослідження. Дисертаційна робота містить: анотацію українською та англійською мовами, список опублікованих праць за темою дисертації, вступ, два розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел (274 найменування; з них – 43 іноземною мовою), 8 додатків (на 43 сторінках). Загальний обсяг дисертації складає 307 сторінок. Основний зміст роботи викладений на 204 сторінках. Дисертація містить 38 таблиць, 24 рисунки.

У вступі здобувачкою подано обґрунтування теми, чітко визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету, гіпотезу й відповідно завдання дослідження, обґрунтовано вибір методів пошукової роботи. Слід зазначити, що всі компоненти наукового апарату повністю корелюють між собою. Вважаємо, що формулювання головних методологічних характеристик роботи є цілком логічним, кваліфікованим та виваженим конструктом, який заслуговує на схвалення та має наукову цінність. Не можна оминати увагою й доцільне обрання методів дослідження, їх відповідність завданням, що вирішувалися у процесі роботи.

Нам імпонує логіка презентації результатів дослідження на сторінках дисертації, яка складається із двох розділів і дає багатоплановий ракурс бачення розвитку вказаної проблеми. Кожний розділ виконує свою функцію і смислове навантаження. Роботу відрізняє висока культура науково-теоретичного мислення автора, логічний і послідовний виклад матеріалу, грамотність у побудові й викладі наукового матеріалу.

6. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях. Вважаємо, що свідченням високого професіоналізму здобувачки є опубліковані 12 наукових праць, з яких 1 стаття у фаховому науковому виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази даних Web of Science, 4 статті у фахових наукових виданнях України, 7 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій. Аналіз публікацій засвідчив їхню відповідність (кількісну і

якісну) вимогам до оприлюднення результатів дисертаційного дослідження, поданого на здобуття ступеня доктора філософії, а також наукову компетентність здобувачки у досліджуваній проблематиці.

Основні положення й результати дослідження апробовано на науково-практичних конференціях:

– *міжнародних*: «Сучасна вища освіта: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень» (Дніпро, 2021, 2022); «Соціокультурні та психолого-педагогічні аспекти організації освітньо-розвиткового простору в сучасному закладі освіти» (Харків, 2023); «Перспективи та інновації студентських наукових досліджень і освітніх систем в умовах воєнного стану» (Київ, 2023); «Інформаційні технології в освіті та науці» (Мелітополь – Запоріжжя, 2023); «Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (Дніпро, 2023); «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» (Полтава – Лубни – Миргород, 2023);

– *всеукраїнських*: «Інноваційні практики наукової освіти» (Київ, 2021); «Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя» (Вінниця, 2021); «Наука. Інновації. Якість» (Харків, 2022); «Теорія і практика використання інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації освіти» (Київ, 2023).

Результати та висновки виконаної роботи обговорено й позитивно оцінено на інтерактивному методологічному он-лайн семінарі молодих дослідників «Компетентнісні засади освітнього процесу в умовах впровадження інновацій: вітчизняний та міжнародний досвід (Житомир – Полтава – Київ, 2023), засіданнях кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи, щорічних звітних конференціях науково-педагогічних працівників Університету імені Альфреда Нобеля (упродовж 2022 – 2024 рр.).

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи здобутки Олени Михайлівни, звернемо увагу на

окремі дискусійні положення:

1. Вивчення стану проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови дозволило автору виявити низку суперечностей, які презентовано у вступі. З огляду на те, що у висновках не акцентовано увагу, потребує пояснення, чи вдалося здобувачці розв'язати виокремлені суперечності під час дослідно-експериментальної роботи.

2. Система професійної освіти в Україні реформується з урахуванням європейського, світового досвіду, тому вбачаємо за доцільне більш ґрунтовне представлення на сторінках роботи зарубіжного досвіду як формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови, так і використання цифрових технологій, з метою формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців.

3. Наукова новизна й теоретичне значення одержаних результатів не викликають сумнівів, проте автору доцільно було б чіткіше зазначити, за рахунок чого була отримала позитивна динаміка показників та рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови.

Висловлені зауваження й побажання не є принциповими та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи О.М. Василюк.

8. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

Дисертаційна робота Василюк Олени Михайлівни «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке відзначається актуальністю, містить наукову новизну, має теоретичне й практичне значення.

Дисертаційне дослідження має практичне значення, що підтверджується використанням отриманих результатів в освітньому процесі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро) (довідка № 124 від 04.03.2024),

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя) (довідка № 01-15/934 від 28.11.2023), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль) (довідка № 1916/33-03 від 30.11.2023).

Дисертаційна робота Василюк Олени Михайлівни «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій» відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

Кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор із забезпечення якості
освітнього процесу Вищого
навчального закладу «Університет
імені Альфреда Нобеля»

Т.І. Коробейнікова

Дата: 28.05.2024 р.

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 16:05:10 30.05.2024

Назва файлу з підписом: Відгук_рецензента_Коробейнікової_на Василюк О.М.pdf
Розмір файлу з підписом: 6.0 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_рецензента_Коробейнікової_на Василюк О.М.pdf
Розмір файлу без підпису: 5.9 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОРОБЕЙНИКОВА ТЕТЯНА ІГОРІВНА

П.І.Б.: КОРОБЕЙНИКОВА ТЕТЯНА ІГОРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2906903465

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 16:05:00
30.05.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000736A6701167B2205

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)

Формат підпису: З повними даними для архівного зберігання (PAdES-B-LTA)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.04.15 13:00